

سورة الاحقاف

Sahibi

Türkiye Diyanet Vakfı

Yönetim

İSAM, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi
Bağlarbaşı, Gümüşyolu caddesi 40 Üsküdar - 81200 İstanbul
Tel : (0 216) 474 08 50 (pbx) Fax : (0 216) 474 08 74

Dağıtım ve Pazarlama

DİVANTAŞ, Diyanet Vakfı Neşriyat Pazarlama Ticaret Sağlık ve Turizm A.Ş.
Bağlarbaşı, Gümüşyolu caddesi 40 Üsküdar - 81200 İstanbul
Tel : (0 216) 474 08 77 - 492 03 47 Fax : (0 216) 474 08 78

© 2000 Her hakkı mahfuzdur.
Yazı ve fotoğraflar kaynak
gösterilmeden kullanılamaz.

BASKI : Ali Rıza Başkan
Güzel Sanatlar Matbaası A.Ş.
Yenibosna / İstanbul

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

İSLÂM

ANSİKLOPEDİSİ

CİLT 23

İSLÂM - KAADE

İstanbul 2001

Başkan

Doç.Dr. Ő. Tufan BUZPINAR

Danışma Kurulu

Prof.Dr. M. Orhan OKAY

Prof.Dr. Mustafa ÖZ

Doç.Dr. Azmi ÖZCAN

Doç.Dr. Ahmet ÖZEL

Prof.Dr. Metin TUNCEL

Genel Sekreter

Süleyman N. AKÇEŐME

İNCELEME KURULU	Prof.Dr. Bekir TOPALOĞLU (Başkan) Prof.Dr. İsmail E. ERÜNSAL Doç.Dr. Ahmet ÖZEL
TEKNİK REDAKSİYON	Prof.Dr. Ahmet TOPALOĞLU
Madde Tesbit ve İç Kontrol	Fuat GÜNEL Kasım KIRBIYIK
İmlâ	Dr. İsa KAYAALP
Teknik Kontrol	Prof. Dr. Hasan AKSOY
Bibliyografya	İsmail ÖZBİLGİN Abdülkadir ŞENEL
YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ	Ahmet YILMAZ (Müdür)
Dizgi	Nedim GÜNEY (Şef)
Tashih	Hüseyin Hilmi KURTULMUŞ (Şef) Mehmet GÜNYÜZLÜ Osman SEVİM Nedret TOPÇU
Resimleme	Enis KARAKAYA / M.A. (Şef) Ahmet AKMAN Haluk KARGI / M.A.
Çizim	Oğuz KALLEK

KÜTÜPHANE ve DOKÜMANTASYON	Prof.Dr. İsmail E. ERÜNSAL (Danışman)
KÜTÜPHANE ve DOKÜMANTASYON MÜDÜRLÜĞÜ	Fatih ÇARDAKLI (Müdür)
Kütüphane	Recep YILMAZ (Şef) Ender BOZTÜRK Sema DOĞAN Mehmet EĞİLMEZ Abdurrahman M. HACIİSMAİLOĞLU Hüseyin KARAER Salih SANDAL Ali SAVRAN Çetin TÜYLÜ Mehmet YILMAZ Ali Yücel YÜRÜK
Satın Alma	Cemil Cahit CAN (Şef) Ekrem ARSLAN
Sürelî Yayınlar ve Mübâdele	Selahattin ÖZTÜRK (Şef) Ş. Bilal ÇAVUŞOĞLU
Dokümantasyon	M. Birol ÜLKER (Şef) Şevki BAYKUŞ Rahmi CEYLAN Cemal TOKSOY
SİPARİŞ ve TAKİP MÜDÜRLÜĞÜ	Sabahattin YENİCE (Müdür Vekili) Levent AKÇALAR Ş. Memduh GÜZELER Mustafa KALAYCI Ahmet Ali TONYALI
Dizgi	Mustafa DURSUN (Şef) Süleyman ÖZEL Yılmaz SAMANCI
MUHASEBE MÜDÜRLÜĞÜ	A. Savaş DEMİRAY (Müdür Vekili) Atalay ALPTEKİ (Şef) Metin ALTINOK Bilal SALMAN Mehmet ŞEVİK Sema TEKİN
PERSONEL ve İDARİ İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ	Yakup KAHRAMAN (Müdür) M. Hanefi DİLMAÇ (Şef) Halit ÖZÇELİK (Şef) İbrahim AKMANOĞLU
BİLGİ İŞLEM	Coşkun YILDIRIMTÜRK Ali Rıza SET
DAĞITIM ve PAZARLAMA	DİVANTAŞ Yılmaz AYDOĞDU (Genel Müdür) Sezayi ALTUN (Pazarlama ve Satış Müdürü) Yüksel DUTGÜN (Malî ve İdarî İşler Müdürü) Abdurrahman TAŞKALE (Satın Alma ve Teknik İşler Müdürü)

İLİM KURULLARI ÜYELERİ

Cemil AKPINAR (İlimler Tarihi)	Doç.Dr. Azmi BİLGİN (Türk Dili ve Edebiyatı)	Dr. Hilal GÖRGÜN (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)
Prof.Dr. Hasan AKSOY (Türk Dili ve Edebiyatı)	Dr. Abdülhamit BİRİŞİK (Tefsir)	Dr. Tahsin GÖRGÜN (Fıkıh)
Prof.Dr. Ömer Faruk AKÜN (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. İdris BOSTAN (İslâm Ülkeleri Coğrafyası)	Fuat GÜNEL (Dinler Tarihi)
Doç.Dr. Ali AKYILDIZ (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Doç.Dr. Nebi BOZKURT (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Yusuf HALAÇOĞLU (Türk Tarihi ve Medeniyeti)
Nurettin ALBAYRAK (Türk Dili ve Edebiyatı)	Doç.Dr. Ş. Tufan BUZPINAR (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Ömer Faruk HARMAN (Dinler Tarihi)
Dr. Tayyar ALTIKULAÇ (Tefsir)	Prof.Dr. Mustafa ÇAĞRICI (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Dr. İbrahim HATİBOĞLU (Hadis)
Y.Doç.Dr. Mustafa ALTUNDAĞ (Tefsir)	Doç.Dr. İlyas ÇELEBİ (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Prof.Dr. Ekmeleddin İHSANOĞLU (İlimler Tarihi)
Dr. Muhammed ARUÇI (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Y.Doç.Dr. Ahmet Vefa ÇOBANOĞLU (İslâm Sanatları / Mimari)	Prof.Dr. Mehmet İPŞİRLİ (Türk Tarihi ve Medeniyeti)
Dr. Casim AVCI (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Y.Doç.Dr. Kürşat DEMİRCİ (Dinler Tarihi)	Dr. Âlim KAHRAMAN (Türk Dili ve Edebiyatı)
Prof.Dr. M. Âkif AYDIN (Fıkıh)	Prof.Dr. İsmail DURMUŞ (Arap Dili ve Edebiyatı)	Dr. Cengiz KALLEK (Fıkıh)
Prof.Dr. Halis AYHAN (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Prof.Dr. Feridun EMECEN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. M. Yaşar KANDEMİR (Hadis)
Beşir AYVAZOĞLU (Türk Dili ve Edebiyatı)	Sargon ERDEM (İslâm Sanatları / Müteferrik)	Prof.Dr. Mustafa KARA (Tasavvuf)
Dr. Nihat AZAMAT (Tasavvuf)	Y.Doç.Dr. Muhammed EROĞLU (Tefsir)	Enis KARAKAYA (M.A.) (İslâm Sanatları / Mimari)
Prof.Dr. Ali BARDAKOĞLU (Fıkıh)	Prof.Dr. İsmail E. ERÜNSAL (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Hayreddin KARAMAN (Fıkıh)
Doç.Dr. Adil BEBEK (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Prof.Dr. Semavi EYİCE (İslâm Sanatları / Mimari)	Dr. Ahmet KAVAS (İslâm Ülkeleri Coğrafyası)
Doç.Dr. Mustafa L. BİLGE (İslâm Ülkeleri Coğrafyası)	Prof.Dr. Mustafa FAYDA (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Mahmut KAYA (İlimler Tarihi, İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)
	Prof.Dr. Ethem Ruhi FIĞLALI (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Dr. İsa KAYAALP (Türk Dili ve Edebiyatı)

Kasım KIRBIYIK (İlimler Tarihi)	Y.Doç.Dr. Nuri ÖZCAN (İslâm Sanatları / Mûsiki)	Doç.Dr. Tevfik Rüştü TOPUZOĞLU (Arap Dili ve Edebiyatı)
Doç.Dr. Ali KÖSE (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Dr. Tahsin ÖZCAN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Metin TUNCEL (İslâm Ülkeleri Coğrafyası)
Rıza KURTULUŞ (Fars Dili ve Edebiyatı)	Doç.Dr. Ahmet ÖZEL (Fıkıh)	Y.Doç.Dr. Zülfikar TÜCCAR (Arap Dili ve Edebiyatı)
Prof.Dr. Günay KUT (Türk Dili ve Edebiyatı)	Dr. Şükrü ÖZEN (Fıkıh)	Dr. İsmail TÜRKOĞLU (Türk Tarihi ve Medeniyeti)
Doç.Dr. İlhan KUTLUER (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Doç.Dr. M. Sait ÖZERVERLI (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Doç.Dr. Abdullah UÇMAN (Türk Dili ve Edebiyatı)
Prof.Dr. Cevdet KÜÇÜK (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. İskender PALA (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Süleyman ULUDAĞ (Tasavvuf)
Dr. Talip KÜÇÜKCAN (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Dr. Mehmet Ali SARI (Tefsir)	Prof.Dr. Mustafa UZUN (Türk Dili ve Edebiyatı)
Prof.Dr. M. Orhan OKAY (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Muhittin SERİN (İslâm Sanatları / Hat)	Dr. İlyas ÜZÜM (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Dr. Reşat ÖNGÖREN (Tasavvuf)	Dr. Mustafa SİNANOĞLU (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Dr. Kâmil YAŞAROĞLU (Fıkıh)
Prof.Dr. Mustafa ÖZ (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Abdülkadir ŞENEL (Hadis)	Prof.Dr. Yusuf Şevki YAVUZ (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Prof.Dr. Abdülkerim ÖZAYDIN (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Dr. Recep ŞENTÜRK (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Prof.Dr. Tahsin YAZICI (Fars Dili ve Edebiyatı)
Prof.Dr. Abdülkadir ÖZCAN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Ahmet TOPALOĞLU (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. M. Saim YEPREM (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Doç.Dr. Azmi ÖZCAN (Türk Tarihi ve Medeniyeti, İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Bekir TOPALOĞLU (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Prof.Dr. Metin YURDAGÜR (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
		Doç.Dr. Ahmet YÜCEL (Hadis)